

Свјетска здравствена организација позива политичаре, јавноздравствене раднике, здравствене раднике, фармацевтске компаније, пацијенте и општу јавност да преузму одговорност и дјелују у борби против антимикробне резистенције. Препоруке земљама чланицама су:

1. Доношење националног плана борбе против антимикробне резистенције уз учествовање цивилног друштва
2. Јачање надзора и квалитета лабораторија које производе лијекове (антибиотици)
3. Осигурање доступности квалитетних лијекова широј популацији
4. Регулација и промоција рационалне употребе антибиотика, укључујући и ветеринарску струку:
осигурање адекватне бриге за пацијента
смањена употреба антибиотика у узгоју животиња за прехранбене сврхе
5. Унапређење превенције болести
6. Унапређивање истраживања и дефинисање нових методологија у борби с антимикробном резистенцијом.

Само глобалном и мултидисциплинарном јавноздравственом стратегијом можемо ријешити овај јавноздравствени проблем. Уколико не дјелујемо одмах, антимикробна резистенција могла би угрозити могућност лијечења бројних данас изљечивих инфективних болести.

Агенција за безбједност хране БиХ

Др. Анте Старчевића 88 000 Мостар

Телефон: 00387 36 330 950

Факс: 00387 36 330 990

e-mail: agencija@fsa.gov.ba

web: www.fsa.gov.ba

Агенција за безбједност хране БиХ

Антимикробна резистенција

Антимикробна резистенција је појава отпорности микроорганизама на, до тада, ефикасан лијек. Позната је и као резистенција на лијекове.

Прије „ере антибиотика“, изложеност човјека данас безазленим бактеријама могла је узроковати смрт. Историју је промијенио Александер Флеминг 1929. године открићем антибиотика. Антибиотици су, у комбинацији с бољим хигијенским условима, спасили многе људске животе.

Истовремено, растао је и еволуцијски притисак на бактерије. Бактерије су се морале изборити за свој опстанак. Уколико примијењени антибиотик на животу оставља одређени број бактерија то су, углавном, најотпорнији сојеви, односно јединке. Отпорни сојеви, који су преживјели, настављају се размножавати и „измјењивати“ отпорности с другим бактеријским врстама. Прва забиљежена бактерија с резистентношћу била је *Escherichia coli* резистентна на пеницилин (Abraham i Chain 1940).

Често се сматра да су вирусне болести проблематичне, а бактеријске изљечиве. То је постала готово догма прошлог стољећа. Међутим, бактерије нас увијек могу изненадити. На примјер, од инфекција узрокованих само једном врстом бактерија резистентних на антибиотике, годишње умире више људи него од AIDS-а.

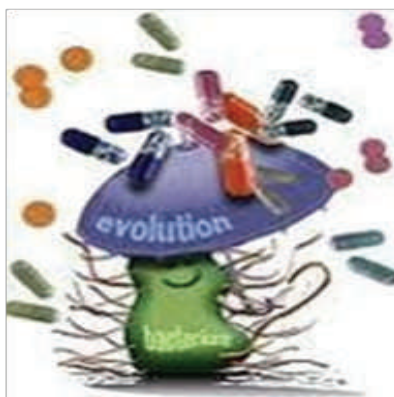
Који је механизам бактеријске резистенције?

Да бисмо разумјели због чега бактерије поново постају проблем, потребно је разумјети њихову „тајну“.

Бактерије имају кратак животни вијек и брзу измјену генерација те су константно изложене промјенама околиша у којем живе. Генетска варијабилност основа је еволуцијских промјена па тако и развоја „отпорних“ бактерија, односно бактеријске резистенције. Када би све јединке у популацији биле генетски идентичне и када би сви њихови потомци наслеђивали исте особине, еволуција не би била могућа.

Главни извор генетске варијабилности у бактерија су мутације. Свака настала промјена генетичког материјала испољава се не само у бактерији у којој је настала, већ и код свих њених потомака.

Научници су годинама мислили да је молекула ДНК изузетно стабилна те да гени немају могућност кретања по геному унутар станице. Ову научну догму протресла је, раних 50-их година прошлог стољећа, Barbara McClintock. Она је открила постојања тзв. покретних генетичких елемената, што је оповргавано све до доказа овог механизма и код бактерије врсте *Escherichia coli*. За своје откриће, Barbara McClintock примила је 1983. године, у доби од 81 године, Нобелову награду из подручја медицине/физиологије.

Што потиче антимикробну резистенцију?

Антимикробна резистенција потиче се неправилном употребом лијекова, на примјер, премалом дозом или непоштивањем провођења терапије лијеком „до краја“ (у пуној дози).

Лијекови лошијег квалитета, погрешно и преучестало прописивање и недовољно провођење превентивних мјера такође погодују развоју и ширењу антимикробне резистенције.

Антимикробна резистенција—приоритетан јавноздравствени проблем

Антимикробна резистенција није нови проблем, али постаје све опаснија и захтијева хитно улагање напора и средстава у њено рјешавање како се не бисмо вратили у преантибиотичку еру. Данас живимо у раздобљу у којем смо овисни о антибиотцима. Антимикробна резистенција је глобално проширена и представља велику опасност за ефикасност многих лијекова, као и за борбу са заразним болестима.

Свјетска здравствена организација ће, управо из овог разлога, позвати Владе свих земаља да израде јавноздравствене стратегије и имплементирају интервенцијске програме у циљу рјешавања и превенције ширења наведеног проблема. Глобална и мултисекторна одговорност хитно је потребна.

